

ANKARA İLİNDE MEYDANA GELEN HEYELAN VE SU BASKINI OLAYLARININ ENVANTER ÇALIŞMASI

Ahmet KOÇ, Muharrem DUMANLILAR - Ankara İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü

Ankara ili sınırları içerisinde olmuş ve olması muhtemel en yaygın afetlerin başında heyelan ve su baskını olayları ilk sıralarda yer alır. Bunlardan heyelan olayının en yoğun görüldüğü ilçelerin başında sırası ile Mamak, Kalecik, Nallıhan, Beypazarı ve Pursaklar ilçeleri yer almaktadır. Söz konusu bölgelerin jeolojik, topoğrafik ve litolojik özellikleri heyelan olayına müsait olmasından dolayı en çok etütlerin yapıldığı bölgelerdir.

Ankara ilinde meydana gelen heyelan olayları ağırlıklı olarak Metamorfik şistler, rafit, metagrovaklar ile ofiyolit serisine bağlı birimlerde ve Pliyosen yaşlı gevşek yapıdaki killi siltli birimlerde gelişmektedir. Yerleşim birimlerindeki bu hareketlerin boyutları çok büyük ölçekli kütleli hareketler olmayıp, lokal ölçekli dönem dönem mevsimsel yağışlara ve topoğrafik eğime bağlı olarak gelişen hareketlerdir.

Su baskını riski altında bulunan ilçelerin başında ise sırası ile Elmadağ Şereflikoçhisar, Kızılcahamam, Bala, Kalecik, Akyurt ilçeleri yer almaktadır. Söz konusu bölgelerin jeolojik, topoğrafik ve litolojik özellikleri Su baskını olayına müsait olmasından dolayı en çok etütlerin yapıldığı bölgelerdir.

Ankara ili genel jeolojisinde alüvyon zemin büyük bir yayılım göstermektedir. Ankara il sınırları içerisinde geçen ve su baskını açısından tehlike yaratabilecek akarsu ve birçok dere yatağı bulunmaktadır. Bunlar arasında Kızılırmak, İncesu Deresi, Çubuk Çayı, Hatip Çayı, Ankara Çayı (Çubuk ve Hatip Çaylarının Etlikte birleştikten sonra aldığı isim) Kirazlı Dere, Dikmen Deresi, Bayındır Deresi, Çed Deresi Peçenek Deresi vb. olarak sayılabilmektedir.

Taşkın riski bulunan akarsu ve dereler için barajlar yapılmış, şehir merkezinden geçen derelerin üzeri kapatılarak, dere yatakları genişletilerek su baskını riskini ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. İlimizde meydana gelen Su baskınları daha çok şehir içi su baskınları ile kırsal alanlarda dere kenarlarında yerleşilmiş bölgelerde izlenmekte olup, aşırı yağış, ani kar erimesi ve dere yataklarının daraltılmasından kaynaklı taşkınlardır.

Taşkın olaylarının önüne geçilmesi anlamında yapılan en önemli çalışmalardan birisi de imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt raporları olup, planlama öncesinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün (DSİ) görüşü alınarak yerleşime uygunluk durumu tespit edilmektedir.

Bu çalışmanın amacı; Ankara ili sınırları içerisinde 1950-2015 yılları arasında olmuş veya olması muhtemel heyelan ve su baskını olaylarının, “7269 Sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun” kapsamında

incelenmesi sonucunda düzenlenen jeolojik etüt raporlarının yeniden değerlendirilmesi ile geçmiş yillarda olan veya olması muhtemel heyelan ve su baskını olayları hakkında envanter bilgisi hazırlamaktır. Yapılan bu çalışmalar sonucunda; Ankara ilinde meydana gelen Heyelan ve Su Baskını olaylarının sayısı, ilçelere göre dağılımı, yaşanan diğer afet türlerine göre durumu, heyelan ve su baskını olayları sonucunda nakil edilen konut sayılarının dağılımını göstermek amacı taşımaktadır.

Kaynaklar

-Mülga Afet İşleri Genel Müdürlüğü Arřiv Dosyaları

-İl Müdürlüğü Arřiv Dosyaları

-Ankara İlinin 1/100000 lekli jeoloji haritası (MTA-1995)